

H. BORNMAN. *Carolina 1886-1986*. Stadsraad: Carolina, 1986. 72 pp. Geïll. Prys onvermeld. ISBN 0 620 09633 0.

Carolina is in 1886 tot dorpsgebied geproklameer en gevolglik het die outeur opdrag van die Stadsraad ontvang om 'n geleentheidspublikasie met die oog op die honderdjarige bestaan van die dorp (1986) saam te stel. 'n Soortgelyke plaaslike geskiedenis uit sy pen is in 1982 oor Vryburg gepubliseer.

Die werk is nie in hoofstukke verdeel nie maar bestaan uit 50 "afdelings" wat meestal slegs 'n greep uit die dorp se geskiedenis be-

handel. Gevolglik is daar nie sprake van 'n sinvolle, tematiese indeling waarin inligting chronologies weergegee word nie. Op party bladsye is tot drie afdelings en sommige opskrifte is verwarrend. So byvoorbeeld is daar 'n afdeling met die opskrif *onderwys*, gevolg deur 'n verdere drie afdelings waarin na bepaalde skole verwys word. Sommige opskrifte is niksseggend, soos *nuwe skemas*. Dit is jammer dat die outeur nie kennis geneem het nie van die publikasies van P.H.R. Snyman en A. de V. Minnaar van die RGN waarin 'n logiese hoofstukindeling met betrekking tot dorpsgeskiedenis gevolg word.

Bornman beskryf grepe uit die geskiedenis van Carolina en behandel aspekte soos die totstandkoming en administratiewe groei van dié dorp, kommunikasie, ekonomiese, godsdienstige en opvoedkundige ontwikkeling, welsynsdienste, sosiaal-kulturele aktiwiteite en beskermingsdienste. Verskeie aspekte van die dorp se geskiedenis kry egter geen aandag nie (onder meer politieke aktiwiteite) en voorts is party afdelings onvolledig. Die enigste verwysing na paaie kom voor in die afdeling *Carolina/Barbertonpad* (p. 34). Indien die outeur laasgenoemde onder die opskrif *kommunikasie* behandel het, kon hy ook aan ander paaie, die poskantoor en die rol van die SAUK en koerante aandag gegee het.

'n Pluspunt in die boek is die talle historiese foto's met hul insiggewende byskrifte. Veral die lugfoto's wat geplaas is, gee 'n goeie beeld van die grootte van die dorp. Ongelukkig is sommige foto's se gehalte swak. Die oriënteringskaart op die eerste bladsy is verhelderend maar kon gerus meer detail bevat.

Tipografies is die publikasie redelik goed versorg en veral die buiteblad vertoon netjies. Ongelukkig is die naam van die outeur en die titel nie op die rugkant van die buiteblad aangebring nie wat dit moeilik maak om die boek op 'n rak te vind. Die afdruk van die dorpswapen op die buiteblad is besonder keurig. In die eerste nege bladsye van die publikasie is spasio onoordeelkundig benut deur onder meer die plasing van 'n volbladfoto van die Administrateur van Transvaal en allerlei boodskappe van persone. Swak bladuitleg met betrekking tot die lys name van voorsitters en burgemeesters (p. 10) dra ook hiertoe by.

Die publikasie word ontsier deur talle taalfoute, die weglating van woorde en die foutiewe gebruik van leestekens waarvan sommige die gevolg van swak set- en proefleswerk kan wees. Die outeur se gebruik om feitlik elke gedagte met 'n nuwe paragraaf te begin, bring mee dat die meeste paragrawe uit slegs twee of drie reëls bestaan. Dit is steurend en onnodig.

Die akkuraatheid van gegewens kan moeilik gekontroleer word as gevolg van die afwesigheid van voetnote. Daar kan gevolglik nie vasgestel word watter gegewens Bornman uit sy publikasies *Vryburg 1882-1982* en *Familie Nel van Nelspruit* gebruik het nie; albei verskyn wel in die bronnelys wat terloops ook slordig is en afwyk van die aanvaarde bibliografiese beginsels met betrekking tot indeling en styl. Die bronnelys bevat naamlik slegs twee opskrifte, *bronne* en *publikasies*. Onder eersgenoemde word gewone literatuur aangegee, terwyl koerante en notuleboeke van die Dorpskomitee onder *publikasies* verskyn. Die bronnelys is nie baie akkuraat nie want J.J. Oberholster word byvoorbeeld in plaas van P.J. Nienaber as die outeur van die *Suid-Afrikaanse pleknaamwoordeboek* aangedui. Die skrywer het waarskynlik ook weinig argivale navorsing gedoen.

Die voorgaande negatiewe opmerkings ten spyt, sal hierdie publikasie vir die inwoners van Carolina van belang en nut wees. Die voorgeslagte word gehuldig en die verlede word vir die nageslag bewaar — iets waarmee nie alle plattelandse dorpe kan spog nie. Die publikasie word egter nie juis vir streekhistorici en professionele navorsers aanbeveel nie.